

Bednarzak-Libera, Mirosława / Grzegorzczuk, Dariusz

Sprawozdanie z VIII Sympozjum "Metody komputerowe w badaniach i nauczaniu historii" Ostróda, 22-24 października 2003 r.

Szkice Podlaskie 11, 199-202

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Mirosława Bednarzak-Libera, Dariusz Grzegorczyk
Instytut Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach

***Sprawozdanie z VIII Sympozjum „Metody komputerowe
w badaniach i nauczaniu historii”
Ostróda, 22-24 października 2003 r.***

W dniach 22-24 października 2003 r. odbyło się w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ostródzie z inicjatywy Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie VIII Sympozjum naukowe nt. „Metody komputerowe w badaniach i nauczaniu historii”.

Celem naukowym VIII Sympozjum były metody komputerowe w badaniach i nauczaniu historii jak również zwrócenie uwagi na wykorzystanie nowych środków multimedialnych oraz internetu w edukacji historycznej w zreformowanej szkole i w wyższych uczelniach. Sympozjum miało za cel aktywizację środowiska historyków, metodyków, informatyków, muzealników, archiwistów z różnych ośrodków krajowych (Olsztyn, Kraków, Wrocław, Lublin, Bydgoszcz, Rzeszów, Katowice, Piotrków Trybunalski, Warszawa, Zielona Góra, Szczecin, Siedlce) również było areną wymiany poglądów, doświadczeń oraz forum prezentowania nowych interesujących pomysłów w dziedzinie szeroko pojętej edukacji historyczno-informatycznej. Akademię Podlaską w Siedlcach reprezentowali pracownicy Instytutu Historii: dr Mirosława Bednarza-Libera oraz mgr Dariusz Grzegorczyk.

Otwarcia VIII Sympozjum dokonał w imieniu władz olsztyńskiej uczelni prof. dr hab. Bohdan Ryszewski, w swym wystąpieniu podkreślił donośność tych cyklicznych spotkań naukowych oraz życzył wszystkim uczestnikom owocnych obrad.

W trzydniowych obradach uczestniczyło 32 uczestników, wygłoszono 25 referatów. Na program pierwszego dnia złożyło się z 5 referatów dotyczących edukacji szkolnej. Jako pierwszy głos zabrał dr Grzegorz Chomicki z Krakowa, który w swym wystąpieniu przedstawił refleksje dotyczące gier, sieci oraz stosunku uczniów i nauczycieli do przedmiotu technologia informacyjna. Kolejne wystąpienie dr Joanny Wojdon z Wrocławia dotyczyło literatury dydaktycznej anglosaskiej, głównie amerykańskiej, poświęconej wykorzystaniu komputerów w nauczaniu historii. Autorka przedstawiła podobieństwa i różnice między systemem edukacyjnym polskim i amerykańskim dotyczącym przygotowania nauczycieli, stosowanie technologii informatycznych na lekcjach historii oraz przedstawiła praktyczne przykłady rozwiązań metodycznych związanych ze stosowaniem środków multimedialnych na lekcjach historii. Natomiast dr Zbigniew Osiński z Lublina zaprezentował w ciekawej prezentacji możliwości internetu jak źródła wspomagania szkolnej edukacji historycznej. Kolejnym reprezentantem ośrodka

lubelskiego był dr Mariusz Anusz przedstawił on „metodę projektu” jako metodę multimedialną w nauczaniu historii na wszystkich poziomach kształcenia. Ostatnim referatem w pierwszym dniu obrad było wystąpienie dr Teresy Maresz z Bydgoszczy dotyczące uczniów i studentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE - z niedowładem czwórkończynowym, porażeniem mózgowym, słabowidzących) na zajęciach technologii informacyjnej. Autorka w swym referacie omówiła status prawny, dostosowanie warunków organizacyjnych, indywidualne podejście do zajęć dla potrzeb uczniów i studentów z SPE. Podkreśliła znaczenie odbioru w tym emocjonalnego zajęć z technologii informacyjnej przez uczniów i studentów niepełnosprawnych uczestniczących w zajęciach z całą klasą czy grupą rówieśników oraz przedstawiła trudności w organizowaniu takich zajęć oraz propozycje ich rozwiązań.

Na program drugiego dnia obrad złożyło się 15 referatów dotyczących badań naukowych i dydaktyki w szkołach wyższych. Jako pierwsi zabrali głos prof. dr hab. Andrzej Wałkowski z Olsztyna oraz dr Bogdan Tropak z Zielonej Góry przedstawili oni program bazowy do wspomagania badań historycznych „Fiszka”. Autorzy programu przedstawili swój program jako bazę danych pozwalającą na zbieranie notek bibliograficznych oraz tworzenie elektronicznych fiszek materiałowych. Podstawowym założeniem programu według autorów jest możliwość gromadzenia danych bibliograficznych w postaci rekordu bazowego składającego się z listy autorów oraz dynamicznie zorganizowanych pól tekstowych tytuł, dane wydawnicze lub miejsce przechowywania, wypis, uwagi. Rekordy bazowe przypisane są do ścieżek tematycznych ułożonych w zbiorach, podzbiorach. Program pozwala zaoszczędzić wiele pracy polegającej na powielaniu części zawartości fiszki, tak często spotykanej w pracy historyka. Kolejne wystąpienie dr Szczepana Kozaka z Rzeszowa dotyczyło również zastosowania baz danych w opracowaniu źródeł archiwalnych o niejednorodnej strukturze treści na przykładzie galicyjskich akt notarialnych. Dr Edward Gigielewicz z Lublina przedstawił wykorzystanie programu bibliotecznego „Mak” do niebibliotecznych baz danych. Według autora program „Mak” dzięki łatwej obsłudze, wysokiej konfiguracywności i szerokim możliwościom konwersji danych, odpowiednio użyty, może w wielu przypadkach okazać się alternatywnym, a nawet lepszym narzędziem w warsztacie historyka od wielu nowocześniejszych i bardziej skomplikowanych programów baz danych. Kolejny referent dr Krzysztof Narojczyk z Olsztyna przedstawił w ujęciu teoretycznym analizę sieciowych baz danych w badaniach historycznych. Natomiast wystąpienie dr Haliny Dudały i dr Julii Dziwoki z Katowic dotyczyło baz danych do obsługi ksiąg metrykalnych w aspekcie badań nad demografią historyczną Górnego Śląska. W dalszej części obrad mgr Artur Rusowicz z Olsztyna przedstawił autorską bazę danych pod nazwą „Bezpiecznik” i zaprezentował ją jako narzędzie do wyszukiwania informacji na temat osób z aparatu bezpieczeństwa publicznego w województwie olsztyńskim w latach 1945-1948. Mgr Aneta Bołdyrew z Piotrkowa Trybunalskiego zaprezentowała w swym wystąpieniu wykorzystanie internetu na

zajęciach warsztatowych z zakresu statystyki i demografii historycznej. Mówiąc o włączeniu zasobów internetu, do programu nauczania statystyki i demografii na studiach historycznych, według autorki podniesie jakość zajęć i korzystnie wpłynie na ich atrakcyjność oraz przyczyni się do wzrostu zainteresowania studentów naukami pomocniczymi historii. Kolejny referat dr Rafała Hryszko z Krakowa dotyczył podstaw prawnych i możliwości wykorzystania internetowych edycji źródeł historycznych na zajęciach dydaktycznych z historii średniowiecznej na przykładzie prac prowadzonych w Uniwersytecie Jagiellońskiego. Kolejne dwa referaty dr Konrada Wnęka i mgr. Piotra Robieja z Krakowa dotyczyły kolejno prezentacji komputerowej programu „Chronos” oraz prezentacji programów do nauczania paleografii łacińskiej. Mgr Izabela Socka oraz dr. Paweł Letko z Olsztyna zaprezentowali możliwości arkusza kalkulacyjnego „Excel” jako narzędzie do statystycznego opracowania różnorodnych wyników badań historycznych. Dr Dariusz Radziwiłowicz i dr Wiesław Łach z ośrodka olsztyńskiego zaprezentowali prezentację multimedialną do zajęć terenowych z historii wojskowości na przykładzie bitwy pod Tannebergiem. Natomiast mgr Tomasz Kruz z Piotrkowi Trybunalskiego przedstawił prostą metodę wykorzystania programów graficznych do odczytywania zachowanych w złym stanie rękopisów na przykładzie tekstów osiemnastowiecznych. Przedstawiciele ośrodka warszawskiego dr Andrzej Biernat i dr Hubert Was przedstawili koncepcję powstania i zaprezentowali dwa programy multimedialne „Skarby Archiwów Polskich” oraz „Miasta w dokumencie”. Ostatnie wystąpienie w drugim dniu obrad dr Izabeli Lewandowskiej oraz mgr Tomasza Gajownika z Olsztyna dotyczyło dydaktycznych walorów historycznych gier komputerowych. Autorzy zauważają możliwość wykorzystania komputera i samych gier w procesie dydaktycznym nauczania historii. W swym wystąpieniu scharakteryzowali niektóre z gier komputerowych o tematyce historycznej m.in.: „Pompeje”, „Europa Universalis II”, „Kozacy”, „Clon Combat”, „Panzer General II”, „Szogun. Total War”.

Na program ostatniego trzeciego dnia obrad złożyło się 5 referatów dotyczących edukacji szkolnej. Jako pierwsza głos zabrała dr Miroslawa Bednarzak-Libera z Akademii Podlaskiej w Siedlcach przedstawiła w swym wystąpieniu „Multimedialny Atlas Historyczny Świata” jako środek dydaktyczny do wykorzystania w edukacji historycznej w zreformowanej szkole. Omówiła możliwości wykorzystania „Multimedialnego atlasu” w procesie nauczania historii oraz przedstawiła dużo ciekawych przykładów do wykorzystania na lekcjach historii, historii i społeczeństwa w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum. Natomiast mgr Małgorzata Wnuk z Piotrkowa Trybunalskiego dokonała ogólnego przeglądu niektórych programów komputerowych do zarządzania jakością projektową dostępną na polskim rynku oraz na tym tle przedstawiła jeden z programów do zarządzania dokumentacją. Kolejne wystąpienie dr Małgorzaty Machałek ze Szczecina dotyczyło zastosowania programów multimedialnych internetu w nauczaniu i uczeniu się historii najnowszej. Tematem referatu mgr Dariusza Grzegorzuka z Akademii Podlaskiej była edukacja informatyczna w kształ-

ceniu nauczycieli historii. W swym wystąpieniu autor podkreślił, iż właściwego przygotowania nauczycieli i studentów historii będzie miało ważny wpływ na edukację historyczną uczniów. Prawidłowe kształcenie studentów, a także doksztalcanie starszych nauczycieli z zakresu edukacji historyczno-informatycznej będzie gwarantem prawidłowego wykorzystania elektronicznych źródeł informacji w całym procesie edukacyjnym młodzieży oraz będzie stwarzać możliwość wykorzystania edukacji medialnej na różnych szczeblach nauczania historii. Ostatnim prelegentem w trzydniowych obradach był dr Henryk Palkij z Krakowa, który w swym wystąpieniu mówił o zastosowaniu komputerów oraz programów w procesie oceniania i egzaminowania historii i wiedzy o społeczeństwie.

W dyskusji, która towarzyszyła wystąpieniom w trzydniowych obradach przewijało się wiele wątków dotyczących edukacji historyczno-informatycznej nowego pokolenia Polaków, twórczego wykorzystywania zasobów sieci internetowej oraz różnorodnych programów multimedialnych stwarzających szansę podniesienia poziomu nauczania historii w zreformowanej szkole. Kolejnym aspektem podnoszonym podczas dyskusji było zastosowanie różnego rodzaju programów, baz danych pomocnych w badaniach naukowych i w dydaktyce historii szkoły wyższej.

Obrady VIII Sympozjum podsumował dr Konrad Wnęk stwierdził on, iż na sympozjum przedstawiono wiele interesujących propozycji zastosowania metod komputerowych w badaniach i edukacji studentów oraz nauczania historii we wszystkich etapach edukacyjnych. Z ramienia organizatorów zamknięcia dokonał dr Krzysztof Narojczyk kierownik Zakładu Metod Komputerowych Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych, podziękował wszystkim uczestnikom za ciekawe referaty, a dyskutantom za rzeczową dyskusję.

VIII Sympozjum „Metody komputerowe w badaniach i nauczaniu historii” w Ostródzie można zaliczyć za ważne wydarzenie dla środowiska naukowego historyków, świadczy o tym wieloaspektowość wystąpień podczas obrad i w czasie dyskusji oraz fakt, iż sympozjum stało się areną wymiany doświadczeń pomiędzy krajowymi ośrodkami naukowymi. Materiały prezentowane na VIII Sympozjum zostaną opublikowane nakładem Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.